

Bildande av naturreservatet Marstalla i Heby kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som avgränsas på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter skall gälla för reservatet (se reservatsföreskrifter).

Länsstyrelsen fastställer samtidigt, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. de mål och riktlinjer för områdets långsiktiga vård som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen för reservatet (bilaga 3). Förvaltare av reservatet skall vara Länsstyrelsen.

Uppgifter om naturreservatet

Objektnamn	Marstalla
Objektnummer	19-99-052 (DOS 1031)
Skyddsform	Naturreservat
Län	Västmanland
Kommun	Heby
Församling	Harbo
Naturgeografisk region	26. Skogslandskapet söder om norrlandsgränsen
Kartor	Terrängkartan: 12H SO Fastighetskartan: 12H 2g
Lägesbeskrivning	ca 6 km sydost Harbo
Fastigheter	Del av Marstalla 1:15, del av Harbo-By 9:1 och del av Harbo-By 10:1
Areal	ca 172 ha
Markslag	Produktiv skogsmark ca 159 ha
	Impediment ca 11 ha
	Övrig mark ca 2 ha
	Vatten ca 0,1 ha
Naturtyper, Natura 2000	Rikkärr (7230) 0,8 ha
	Västlig taiga (9010) 124,2 ha
	Skogsbevuxen myr (91D0) 13,4 ha
Arter, Natura 2000	Platt spretmossa (<i>Herzogiella turfacea</i>)
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västmanlands län

Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är att bevara och främja naturvärden som är knutna till gammal skog av naturtypen västlig taiga, med dess livsmiljöer för skyddsvärda arter. Syftet är även att bevara ett större sammanhängande område med hög naturlighet för friluftslivet. Viktiga förutsättningar för bevarandet av den biologiska mångfalden är en varierad åldersstruktur med en hög maximal trädålder, döda stående och liggande träd i olika nedbrytningsstadier samt ostörd intern dynamik.

Syftet ska uppnås genom att området lämnas för fri utveckling, vid behov kan dock åtgärder för att gynna den biologiska mångfalden övervägas.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att:

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar reservatsområdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden såsom att gräva, muddra, spränga, schakta, plöja, dämna, nydika, utfylla, tippa, markbereda, bryta stubbar eller utföra annan direkt eller indirekt markbearbetning,
2. föra motordrivnet fordon eller hästfordon annat än på befintlig skogsbilväg och parkeringsplats, bilaga 2,
3. anordna upplag med undantag för tillfälliga i samband med reservatets skötsel,
4. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
5. tillföra växtnäringsämnen eller göra andra ingrepp som kan innebära förorening eller annan förändring av marken,
6. avverka, röja, skogsodla eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller annan växtlighet,
7. upplåta mark för camping, militära övningar, orienteringstävling eller liknande arrangemang, uppställning av husvagn, släpvagn eller motordrivnet fordon med undantag för tillfällig parkering på anvisad parkeringsplats enligt skötselplan,
8. uppföra byggnad eller anlägga väg, parkeringsplats, brygga, mast, luft- eller markledning eller annan anläggning med undantag för i skötselplanen angivna anläggningar och anordningar,
9. uppföra stängsel eller annan hägnad,
10. jaga fågel.

Utan hinder av ovanstående föreskrifter är det tillåtet att:

- underhålla befintlig skogsbilväg med tillhörande diken, bilaga 2,
- dikesrensa vattendraget markerat i bilaga 2,
- utföra nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning,
- på ett varsamt sätt föra mindre motordrivnet fordon i terrängen för uttransport av klövvilt.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelse att tåla visst intrång

Fastighetsägare och innehavare av särskilt rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet.

1. utmärkning av reservatets gränser och uppsättning av informationstavlor,
2. dokumentation och uppföljande undersökningar av markförhållanden, flora och fauna samt åtgärder som gynnar skyddsvärda arter,
3. utförande av andra åtgärder enligt skötselplan.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller är det förbjudet att:

1. gräva, hacka eller på annat sätt skada jordytan,
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
3. gräva upp eller plocka blommor, gräs, mossor, svampar, lavar eller på något annat sätt ta bort eller skada växter eller växtdelar av något slag, med undantag för plockning av matsvamp, frukt och bär,
4. cykla eller rida annat än på stigar och skogsbilväg,
5. anbringa tavla, skylt eller affisch,
6. använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål eller motsvarande,
7. fänga, döda eller bortföra djur, föra bort ägg, rom eller bo eller på annat sätt medvetet störa djurlivet,
8. medföra hund eller annat husdjur som ej är kopplad,
9. framföra motordrivet fordon annat än på skogsbilväg och på iordningställd parkeringsplats.

Föreskrifterna C 7-9 gäller inte markägare och innehavare av särskild rätt i samband med jakt.

Föreskrifterna under A och C ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för reservatets skötsel enligt fastställd skötselplan, ej heller för vetenskapliga undersökningar med syfte att öka kunskapen om de biologiska värdena. För sådana vetenskapliga undersökningar krävs dock Länsstyrelsens godkännande.

Länsstyrelsen erinrar om att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller omedelbart, även om de överklagas.

Beskrivning av området och skäl för beslut

Naturreservatet är ett vidsträckt och variationsrikt skogsområde beläget ca 6 km sydost om Harbo.

Området präglas av lövträdsrika barrskogar med stark naturskogsprägel. Dessutom finns ett flertal våtmarksbiotoper med höga naturvärden, t.ex. rikkärr, blandsumpskogar och tallmyrar. Marken är dessutom näringsrik, något som ytterligare bidrar till en artrik miljö. Barrnaturskogen i de minst påverkade delarna av Marstalla har få motsvarigheter i Västmanlands län.

Enligt historiska kartor (Storskifteskartan 1795, Generalstabskartan 1837 och Häradskartan 1863) har större delen av området haft ungefär samma skogsmosaikstruktur som idag. I slutet av 1700-talet angavs myrmarkerna söder om Igelsjön som ängsmark och större delen av skogsmarken var stängslad. Vattendraget söder om Igelsjön har till viss del dikats ur (före 1863) och en del av myrmarken längs denna sträcka har därigenom torkat upp. Mark öster om diket (ca 5 ha) öppnades upp och brukades och är fortfarande till stora delar obeskogad. Större skogsavverkningar har utförts under senare tid i begränsade delar av området, men i stort har en naturskogskaraktär lyckats behållas.

18 rödlistade arter har noterats och ytterligare över 80 signalarter eller sällsynta arter. I den norra delen (delområde 1, 2 och 7) växer platt spretmossa, som ingår i EUs artdirektiv.

Hela naturreservatet är ett Natura 2000-område där naturtyperna västlig taiga (9010), skogsbevuxen myr (91D0) och rikkärr (7230) samt arten platt spretmossa (*Herzogiella turfacea*) ingår.

Skälen för att området skyddas som naturreservat är att det är ett angeläget allmänt intresse att skogar som denna, med dess arter och livsmiljöer, bevaras och främjas. Floran och faunan i området är känslig för miljöförändringar och missgynnas av skogsbruk. Genom att skogen nu lämnas för fri utveckling kommer naturvärdena att öka ytterligare. För att de höga naturvärdena som finns i området inte ska riskera att minska genom påverkan från besökare måste vissa aktiviteter begränsas.

Vid avvägning enligt 7 kap 25 § miljöbalken har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna motsvarar behovet av skydd för att syftet med reservatet ska uppnås. Området ska därför skyddas som naturreservat.

Ärendets handläggning

Områdets naturvärden upptäcktes i samband med Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering under 1990-talet. Fördjupade inventeringar har ytterligare förstärkt skyddsmotiven.

Länsstyrelsen i Uppsala län handlägger ett ärende om områdesskydd i direkt anslutning till detta naturreservat. Föreskrifterna och dess formuleringar för dessa två områden har anpassats till varandra i stor grad.

Länsstyrelsen har i en skrivelse den 13 oktober 2004, med stöd av 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., förelagt berörda markägare och innehavare av särskild rätt till marken att inom en tid av en månad framställa eventuell erinran mot bildande av naturreservatet Marstalla.

Samråd har enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Naturvårdsverket och Skogsvårdsstyrelsen, samt enligt 25 § nämnda förordning med Heby kommun.

Länsstyrelsen har enligt 27 § verksförordningen (1995:1322) utrett föreskrifternas kostnadmässiga och andra konsekvenser och dokumenterat dessa i en konsekvensutredning. Ekonomistyrningsverket har lämnats tillfälle att yttra sig i frågan och om konsekvensutredningen. Ekonomistyrningsverket har inte inkommit med något yttrande.

Förslaget till beslut har därutöver sänts på remiss till flera myndigheter och organisationer.

Varken markägare, innehavare av särskild rätt, myndigheter eller andra remissinstanser har framfört någon erinran mot bildandet av reservatet i fråga.

Jägareförbundet Västmanland anser att reservatsföreskriften som förbjuder fågeljakt inte är nödvändig för att nå huvudsyftet med naturreservatet. Därför anser förbundet att jakt i naturreservatet kan ske utan inskränkningar i enlighet med regeringens jakttidsbestämmelser. Vidare anser de att besökare under häckningstid sannolikt stör fågellivet mer än höstjakten. Länsstyrelsen delar inte Jägareförbundets uppfattning. Länsstyrelsen anser istället att förbud mot fågeljakt behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet. Uppstår störning från besökare kan strövstigar anläggas.

Skogsvårdsstyrelsen tillstyrker bildandet av naturreservatet.

Länsstyrelsen finner att reservatsbildningen är förenlig med bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken och att den för Heby kommun gällande översiktsplanen inte utgör något hinder för reservatsbildningen.

Beslut om kungörelsedelgivning, se bilaga 5.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, enligt bilaga 6.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit landshövding Mats Svegfors, beslutande, och naturvårdshandläggare Mårten Gustafsson, föredragande, samt

länsråd Håkan Eriksson
länsassessor Torsten Eriksson,
landskapsarkitekt Gun Törnblad,
kulturmiljöhandläggare Cecilia Murelius och
naturvårdsdirektör Christina Lindahl

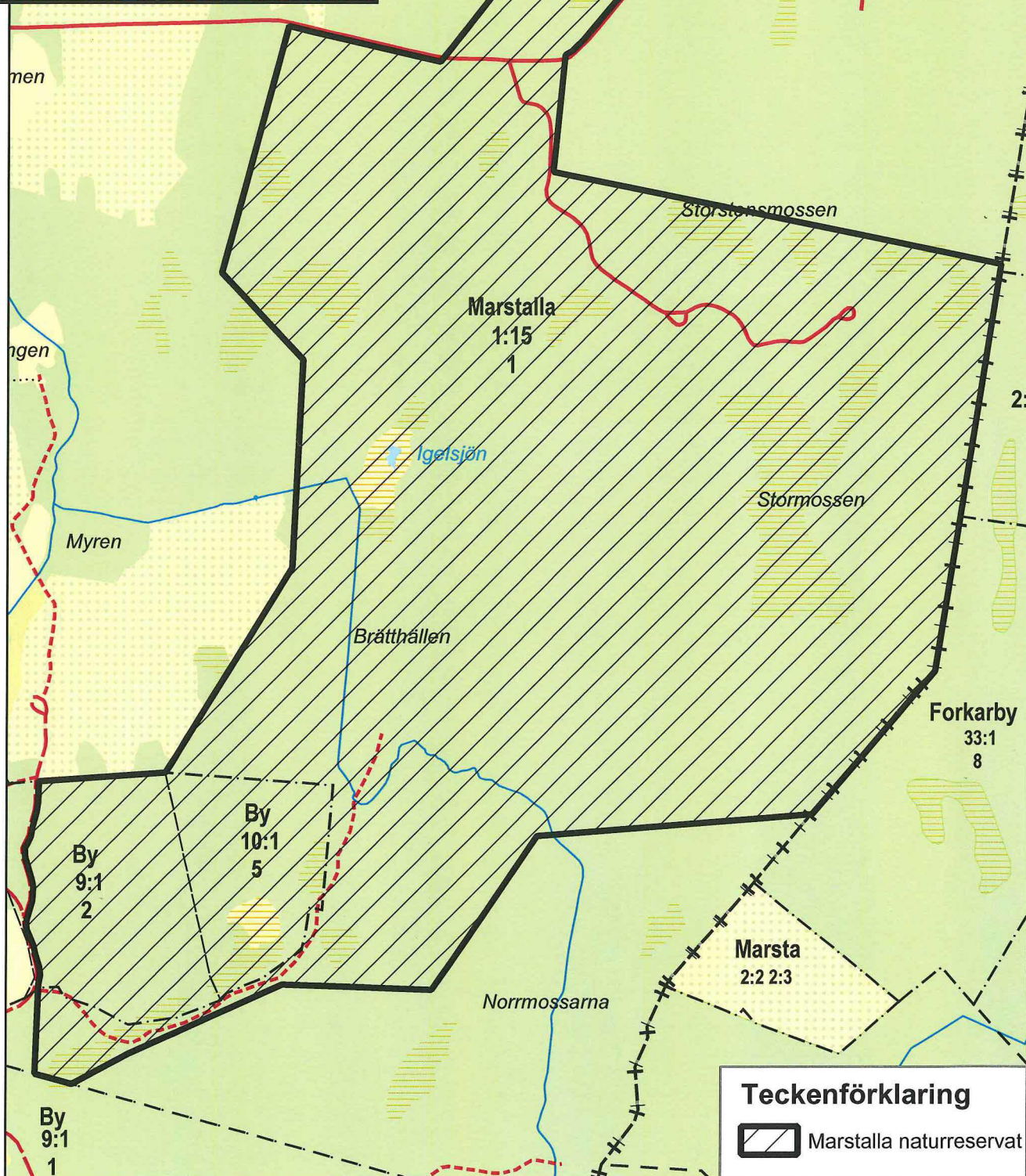
Mats Svegfors

Mårten Gustafsson

Bilagor:

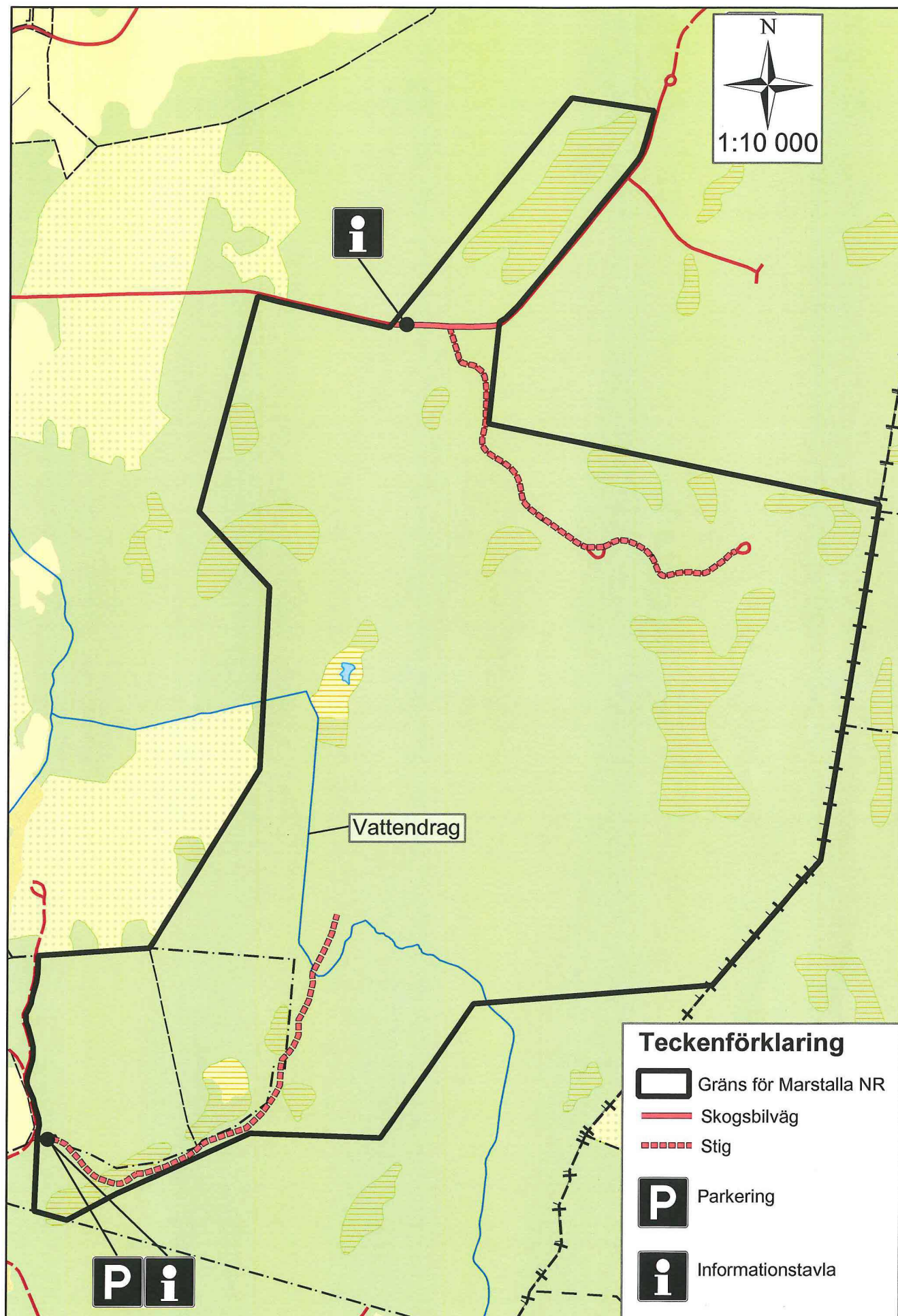
1. Beslutskarta
2. Karta över parkering, informationstavlor, stigar och skogsbilväg
3. Skötselplan
4. Delområdesbeskrivningar
5. Beslut om kungörelsedelgivning
6. Hur man överklagar

Teckenförklaring

 Marstalla naturreservat

Bilaga 1. Beslutscharta tillhörande Länsstyrelsens beslut
2004-11-29, Dnr 511-1676-03, till naturreservatet Marstalla

Bilaga 2. Skogsbilväg, stigar, vattendrag, parkeringsplats och informationstavlor som berörs av naturreservatets föreskrifter. Tillhörande Länsstyrelsens beslut, 2004-11-29, Dnr 511-1676-03

Skötselplan för naturreservatet Marstalla i Heby kommun

Syfte med naturreservatet

Syftet med reservatet är att bevara och främja naturvärden som är knutna till gammal skog av naturtypen västlig taiga, med dess livsmiljöer för skyddsvärda arter. Syftet är även att bevara ett större sammanhängande område med hög naturlighet för friluftslivet. Viktiga förutsättningar för bevarandet av den biologiska mångfalden är en varierad åldersstruktur med en hög maximal trädålder, döda stående och liggande träd i olika nedbrytningsstadier samt ostörd intern dynamik.

Allmän beskrivning

Naturreservatet Marstalla är ett variationsrikt skogsområde som på grund av sin relativa otillgänglighet och rikblockiga terräng har lyckats behålla en orörd karaktär. Området präglas av lövträdsrika barrskogar med stark naturskogsprägel. Dessutom finns ett flertal våtmarksbiotoper med höga naturvärden, t.ex. rikkärr, blandsumpskogar och tallmyrar. Marken är dessutom näringsrik, något som ytterligare bidrar till en artrik miljö. Barrnaturskogen i de minst påverkade delarna av Marstallaområdet har få motsvarigheter i Västmanlands län. 18 rödlistade arter har noterats och ytterligare över 80 signalarter eller sällsynta arter. I den norra delen växer platt spretmossa, som ingår i EUs artdirektiv.

Administrativa data

Objektnamn	Marstalla	
Objektnummer	19-99-053 (DOS:1031)	
Skyddsform	Naturreservat	
Län	Västmanland	
Kommun	Heby	
Areal	ca 172 ha	
Markslag	Produktiv skogsmark	ca 159 ha
	Impediment	ca 11 ha
	Vatten	ca 0,1 ha
	Övrig mark	ca 2 ha
Naturtyper, Natura 2000	Rikkärr (7230)	0,8 ha
	Västlig taiga (9010)	124,2 ha
	Skogsbevuxen myr (91D0)	13,4 ha
Arter, Natura 2000	Platt spretmossa (<i>Herzogiella turfacea</i>)	

Bevarandemål och skötsel

Bevarandemålen för området är att

- uppnå och upprätthålla syftet med reservatet.
- Upprätthålla gynnsam bevarandestatus för naturtyperna och arten som ingår i Natura 2000.

Målen ska uppnås genom att området i huvudsak lämnas för fri utveckling. Vid behov kan åtgärder övervägas i syfte att gynna biologisk mångfald knuten till skogsmark. Om spontan brand uppstår skall eventuell brandbekämpning ske med så skonsamma metoder som möjligt.

Friluftsliv

Området ska nyttjas på dess naturgivna förutsättningar. För att underlätta för besökare och öka tillgängligheten i området ska parkeringsplats och stigar (markerade i bilaga 2 till beslutet) underhållas. Nyttjandet får inte medföra slitage i den omfattningen att syftet med reservatet motverkas. Uppstår behov kan Länsstyrelsen för att öka tillgängligheten eller motverka slitage kanalisera besökande genom att ordna strövstigar.

Reservatets gränser ska utmärkas i terrängen och informationstavlor med upplysning om gällande föreskrifter och reservatets naturvärden ska sättas upp på plats (se bilaga 2 till beslutet).

Tillsyn och uppföljning

Uppföljning av bevarandemålen ska ske regelmässigt genom standardiserade inventeringar. Förvaltaren dokumenterar utförda åtgärder samt förhållanden som strider mot ändamålet med reservatet. Denna dokumentation ska ligga till grund för eventuell omprövning av föreskrifter och skötselplan.

Tillsyn ska ske med tillsynsman/naturvårdsvakt som utses av Länsstyrelsen.

Kostnader och finansiering

Staten svarar för kostnader för förvaltningen av reservatet.

Delområdesbeskrivningar för naturreservatet Marstalla

Delområde 1

Området består av flera sammanbundna sumpskogsområden med skiftande karaktär. I nordvästra delen finns ett rikkärr, vilket omges av blandsumpskog. Näringsrika förhållanden och rörligt markvatten har givit upphov till en mycket artrik markvegetation här. Dessutom finns en rik tillgång på murken klenved och andra strukturer typiska för orörda sumpskogsmiljöer. Blandsumpskogen övergår söderut till talldominerad sumpskog, samt i en mindre del bestående av lövsumpskog. Även ett mindre område med källpåverkad gransumpskog ingår längst i öster. I närheten av Igelsjön blir dräneringseffekten från ett angränsande dike alltmer påtaglig. I sydvästra delen finns en al-björksumpskog av örtrik typ. Sparsam inblandning av tall, jolster och underväxande gran. En rännil som passerar i dess centrala del blir bredare västerut och grenar slutligen ut sig för att översila sumpskogens södra del. Här finns relativt gott om björkhögstubbar, varav flera är tickangripna och några har uthackade bohål. Som lövträdsdominerad sumpskog med artrik ört-högrörtvegetation präglad av rörligt markvatten hör området till en mindre vanlig och intressant biototyp. Delområdets klenvuxna, men högåldriga trädsikt är karakteristiskt. Förutsättningarna för uttorkningskänsliga och svårspredda arter att överleva bedöms som mycket goda. Hållav, *Menegazzia terebrata* (VU), är noterad på 6 klibbalar.

Delområde 2

Skogsmarken domineras av barrblandskog på blockig småkuperad mark med mycket höga naturvärden. Här och var finns rikare inblandning av asp och vårtbjörk och biotopen övergår fläckvis i lövrik barnnurskog. Beståndsåldern varierar mellan 100-120 år. Området är relativt variationsrikt med förekomst av bl.a. flera kärrstråk och fuktsänkor. Större delen av området är tämligen milt påverkat av skogsbruksåtgärder och har de flesta karaktärsdrag som kännetecknar en naturskog. Den nordligaste delen av området består av två skvattram-tallmossar och ett talldominerat skogskärr. Stormossen i SV är en tallsumpskog. Många myrtallar med platta utbredda kronor förekommer i området, liksom kläna talltorrakor. Inslag av klenvuxen glasbjörk och klibbal finns i norra delen. Mellan Stormossen och fastmarken utbreder sig ett mindre sumpskogsområde som omges av en bred laggzon. I denna finns en stor inblandning av gamla senvuxna granar och lövträd. Välutvecklade socklar är ett karakteristiskt inslag och förekomsten av klenved är rik. Påverkansgraden i området är obetydlig. Biotopen hyser en mycket intressant kryptogamflora. Av de arter som noterats i området hör stubbtrådmossa, *Cephalozia catenulata* (NT), hållav *Menegazzia terebrata* (VU) och vedsäckmossa, *Calypogeia suecica* (VU) till de intressantaste. Hela delområdet har höga naturvärden.

Delområde 3

Området består av lövträdsrik, ca 115 år gammal barnnurskog med markvegetation av blandad ört-ristyp. Marken är småkuperad och blockrik. Trädsiktet har stor åldersspridning och aspinslaget är stort, framförallt i den nordliga delen. Flera brandstubbar har observerats i biotopen, vilket indikerar att beståndet uppkommit efter brand. I delområdet förekommer även några avvikande småbiotoper, exempelvis hållmarksskog, sumpskog och fuktsänkor med glupliknande karaktär, vilka ger en intressant variation och i hög grad bi-

drar till naturvärdena i hela naturreservatet. Området har spår av tidigare skogsbruk. Till delområdets intressantaste arter hör rosenticka, *Fomitopsis rosea* (NT), vit vedfingersvamp, *Lentaria epichnoa* (NT) och vedsäckmossa, *Calypogeia suecica* (VU). Hela delområdet har höga naturvärden.

Delområde 4

Större delen av området utgörs av en lövträdsrik frisk barrnaturskog på extremt rikblockig mark. Beståndsåldern varierar mellan 90-120 år. Växlingen i områdets terrängförhållanden ger en mosaik av biotoper från uppstickande bergspartier med gammal hällmarksskog till ett flertal terrängsvackor med olika kärr och sumpskogstyper. Här växer bl.a. liten hornflikmossa, *Lophozia ascendens* (VU). Av speciellt intresse är ett långsträckt kärrstråk i söder i anslutning till stigen. Dess norra del är en öppen myr med utpräglad rikkärrsflora och förekomst av bl.a. tagelstarr, *Carex appropinquata*, käppkrokmossa, *Hamatocaulis vernicosus* (NT) och trekantig svanmossa *Meesia triquetra*. Biotopen övergår söderut i lövsumpskog som översilas av vatten från myren i norr. Svag kulturpåverkan i större delen av objektet och fläckvis finns rik tillgång på vedsubstrat i olika former. I stort sett hela delområdet har höga naturvärden.

Delområde 5

Större delen av området består av ung skog i röjnings- eller gallringsfas. I södra delen finns en äldre skog med vissa naturvärden.

Delområde 6

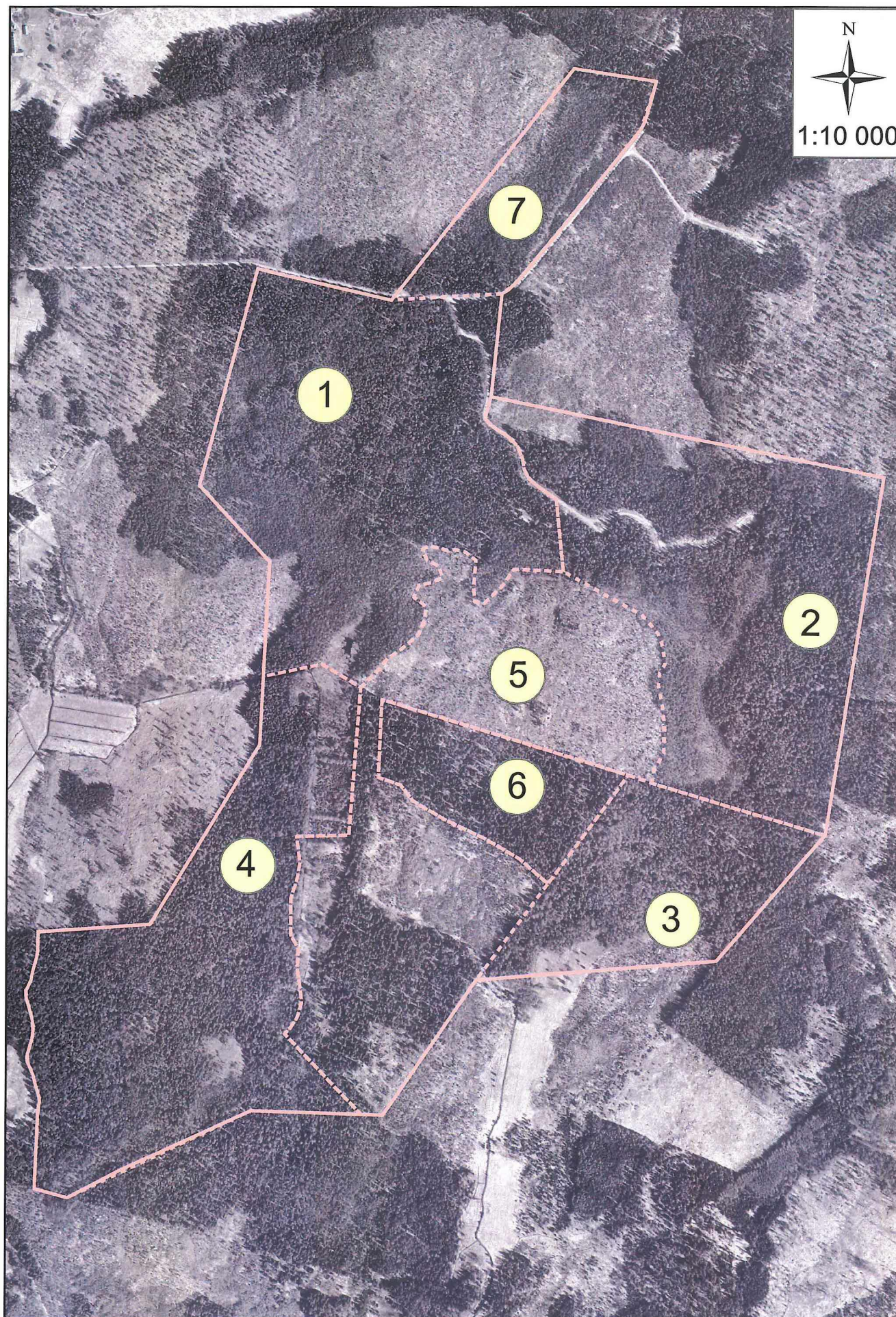
I den nordvästra delen växer tallskog på hällmark. Trädsiktet är glest och har inblandning av enstaka 200-åriga tallar, senvuxna granar, samt vårtbjörk och asp. I områdets centrala del finns en ca 100-årig frisk blåbärsgranskog. Området är inte opåverkat av skogsbruk, men torrträd och grova granlågor har börjat ansamlas. Spår efter tretåig hackspett, *Picoides tridactylus* (VU) har noterats på två träd. I den östra delen växer asp och björk och med ett örtrikt fältskikt. Här finns även inslag av löv- och gransumpskogar. Längst i öster finns ett gammalt blåbärsgranskogsbestånd med inblandning av äldre tall. Beståndet är påverkat av plockhuggning/gallring och saknar uppenbara naturskogskvaliteer. Till delområdets intressantare arter hör skorpgelélav, *Collema occulatum* (NT).

Delområde 7

Sörmyren är en gammal sumpskog med blandat trädsikt av tall, glasbjörk, klibbal och gran, samt enstaka jolster. Fältsiktet består främst av starrvegetation, men i delar med tydlig påverkan av rörligt markvatten är markvegetationen mer örtrik. Ett äldre till viss del igenslammat dike genomkorsar områdets centrala del och avleder vatten norrut. Sumpskogen har en rik förekomst av strukturer som är typiska i opåverkade sumpskogsmiljöer. Speciellt slående är rikedomerna av gamla trögväxande barrträd och klena lövträd på markanta socklar. Även tillgången på klenare vedsubstrat i olika former är rik. Till myrens intressantaste arter hör hållav, *Menegazzia terebrata* (VU), stubbträdmossa, *Cephalozia catenulata*, (NT) och platt spretmossa (NT).

Bilaga:

4:1 Delområdeskarta

Bilaga 4:1. Karta över delområden för naturreservatet Marstalla

BESLUT OM KUNGÖRELSEDELGIVNING

Länsstyrelsen förordnar med stöd av 16 § delgivningslagen (1970:428) att delgivning av detta beslut skall ske genom kungörelse. Kungörelsen skall inom 10 dagar införas i

Sala allehanda,
Uppsala Nya Tidning,

Delgivning anses ha skett på tionde dagen efter dagen för detta beslut, under förutsättning att kungörelsen inom den tiden införts i ovan nämnda tidning.

Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsen, Västra Ringvägen 1, Västerås, 021-19 50 00.